

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgavebetegnelse | Edition Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Kok, Martin.

Niels Kjeldsen : en dansk Dragons Kamp og
Død 1864 : et Digt.

3. Opl.

Kjøbenhavn : J. L. Wisbechs Forlag, 1887

64 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Martin Kok,

Niels Kjeldsen.

3 Opl. 1887.

53. - 357.

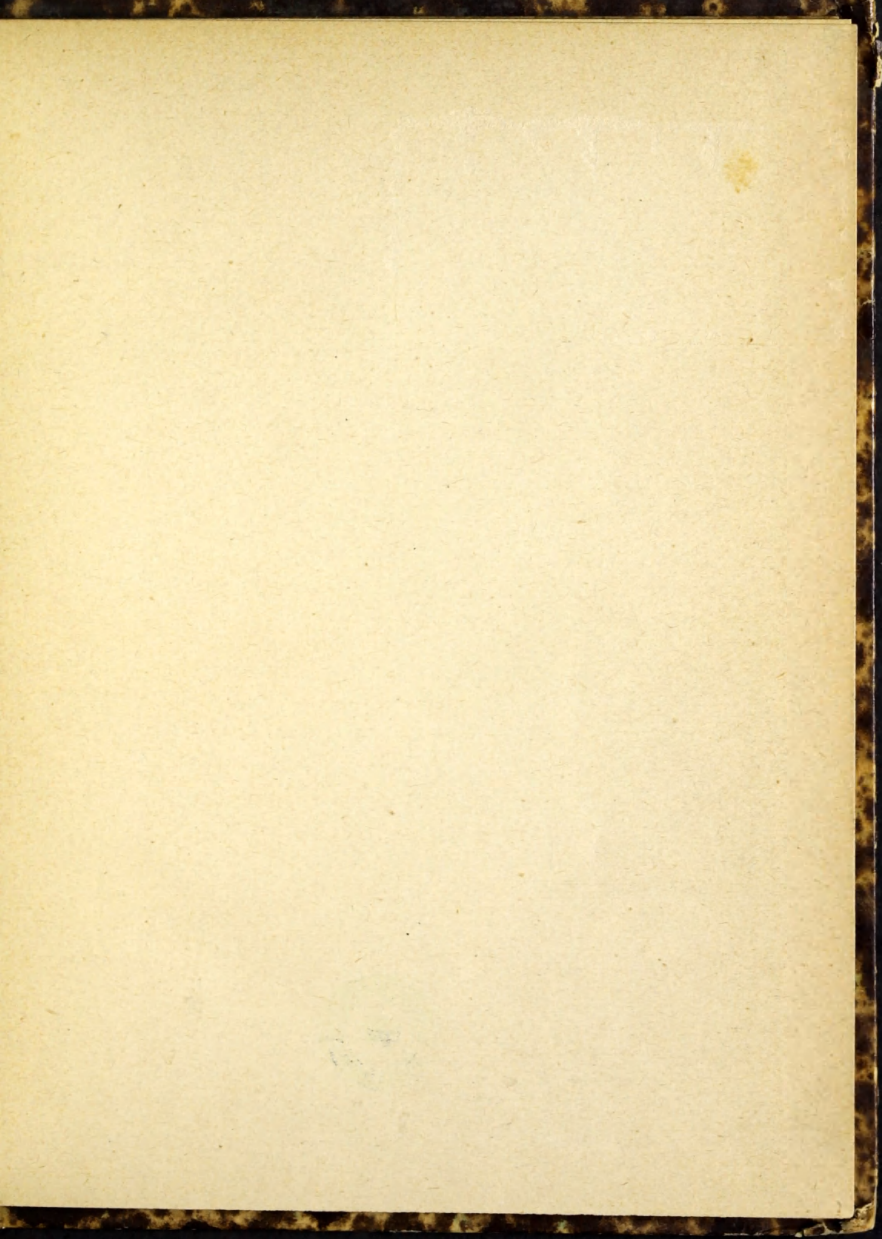
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 07301 8

+ REX

NIELS KJELDSSEN.

MARTIN KOK:

NIELS KJELDSSEN.

EN DANSK DRAGONS KAMP OG DØD 1864.

TREDIE OPLAG.

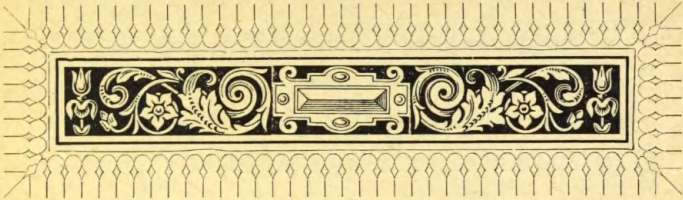
KJØBENHAVN.
J. L. WISBECHS FORLAG.
1887.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

INDHOLD.

	Side
FØRTID OG FREMTID	7.
TILBAGETOGET	15.
PAA FORPOST	22.
ENE I KAMPEN	30.
HELTENS LIGTOG	39.
HOS DE RØDE HUSARER	46.
EFTERMÆLET	53.

Fortid og Fremtid.

ald frem hint tungeste Smertens Aar,
Vort Fædreland maatte friste,
Da Danmark tømte sin bitre Skaal
Og tømte den ud til det Sidste!

De mange Aar har ej Vunden lægt,
Hvor skulde vel den sig lukke?
Maaske skal en ufødt Efterslægt
Endnu ved Smerterne sukke.

Vi spejde mod Syd, han spejder mod Nord,
Vor kjære kuede Frænde,
Lang er tilvisse Forsmædelsens Nat,
Det maa vel hver Dansk bekjende.

Højt støg vort Mod, en forviltret Falk,
Der ikke sin Flugt kan tvinge,
Men glemmer, den sorte Ørn under Sky
Har stærkere Næb og Vinge.

Og stolte vi var til Overmaal
Af Fædrenes Sagn og Bedrifter
Og brovted med Heltegjerninger, som
Vi havde i — gamle Skrifter.

Med kildrende Tale om eget Værd
Vi døved hinandens Øre
Og slog som Børn paa et Kjæmpesværd,
Vor Arm ej mægted at føre.

Der høstes Røster fra Læg og Lærd,
Som nok maatte Himlen friste:
At Danskerne var et Forjættelsens Folk,
Vorherre ej turde miste.

Og Sangen lød stolt om den tyske Trold,
Der skulde i Græsset bide —
O, vi blev kuert og vi fik lært:
De Smaa skal tie og lide!

Den kom, den knugende Uvejrsky
Med Lyn og hvirvlende Storme,
Og før vi selv vidste ret deraf,
I Støvet vi krøb som Orme.

Fra Land til Land gik vi Tiggergang
Og bankede paa hos de Stærke,
Men Døren var lukket, i hvor vi kom,
Vi bar jo Forsmædelsens Mærke.

Da fatted vi først, vi alene stod,
At Fyrsteord og Traktater
Kun vejer lidt paa hin blodige Vægt,
Hvor Lodderne er Granater —

At vi var solgte af Statsmænds Kløgt
Til vor graadige Arvefjende,
Nættet var spundet om os forlængst,
Vi selv var de eneste Blinde.

Det ramte saa tungt, det stak saa dybt:
Vort arme Land skulde deles!
Og Mangen tabte vel Troen paa,
At dette Saar kunde heles! — —

Ja, Fædrenes Sværd blev vor Arm for tungt,
Vi kan det ej mere svinge,
Evropa voxed sig stærk og stor
Og derfor blev vi de Ringe.

Vi glemte at voxe! Til daadløs Kjævl
Forøde vi Kraft og Evne!
Og dog, vi veed jo ej Tid og Stund
For Regnskabets store Stevne.

Vi er de Faa, det er tidt nok sagt,
Men hver en Arm har dog Kræfter;
Og liden Tue vælter et Læs,
Naar Tuen blot ej giver efter.

Naar næste Gang ved Kartovers Brag
Evropa sin Fremtid vejer,
Maaske vi kan være det lille Gran,
Der da skal tynges til Sejer.

Thi staar vi en Fylkning af støtte Mænd,
Da kan det vel aldrig fejle,
At mere end Een vil paa Kampens Dag
Til os og vort Venskab bejle.

Men er vore Arme slet intet værd,
Maa andre vort Hus beskikke —
En Vaabenfælle fandt aldrig den,
Som kun kan trygle og tigge!

Det Folk, som har sèt over Afgrundens Rand
Og svimlende bævet ved Skuet,
Kan bære derfra en Fortvivlelsens Kraft,
Der løfter det højt over Nuet.

Der er et Haab i hvert Nederlag,
Som Væxt for Træet, der kappes,
Det kan voxe frem til fornyet Liv,
Og Styrke, som aldrig slappes! — —

Endnu er vi Herrer i eget Hus,
Endnu tør vi smedde Væрге,
Endnu blev vi aldrig tvungne til
Tyranner Troskab at svæрге.

Og bruge vi Tiden, den dyre Tid,
Vi mindst har Raad til at spille,
Og kaste vi Madstrævet's Last overbord,
Før Nemesis dømmer: *Forsilde!* . . .

Og holde vi trofast Nattevagt
I Kreds om vor gamle Fane,
Da skør det forvist, Dronning Thyra's Aand
Vor Tro skal tilbage mane.

Ja, rejse vi os til mandig Id
Og sone vor egen Brøde,
Da gryer en Morgen af Sorgens Nat
En Gang vore Børn imøde!

Thi grunder nogen i Tvivl og Frygt,
Vi tør ham vel frejdigt svare:
Det Folk blev aldrig af Gud forladt,
Som selv vil sin Frihed bevare.

Men Villien skal præges ud i Daad,
Og Mænd maa til Daaden øves,
Hvis vi med Jubel skal kunne se
Niels Ebbesens Eeg at løves!

Tilbageetoget.

Det var hin knugende Februar
Med frostkolde Vinterdage,
Da bange Spørgen fik bange Svar —
Ak, vel maatte Danmark klage!

Thi Rygtet fløj med det tunge Bud,
Til os, der om Sejren drømte,
At knap var løsnet de første Skud,
Før Danevirke vi rømte.

Fortvivlelsen bredte sig fjernt og nær,
Til sidst turde Ingen spørge:
En daadløs Vigen, en æreløs Færd,
Et Folk, som kun kunde sørge!

Var det vor Høst af hin dyre Sæd
Fra Frihedsdagenes Morgen?
Saa hviskedes trindt, medens Kvinden græd
Og Manden sad stum i Sorgen.

Vi svigtede selv Thyra Danebod
Og Frelsen, som hun os vilde,
Nu mægted vi ej at staa imod,
Vor Hær var saa haabløs lille.

Vi maatte vige, vi maatte fly,
Vi havde kun Eet tilbage:
At gaa med Ære den Vej, *Olaf Rye*
Os viste i fordums Dage.

I søvnløse Nætter foruden Rast
Med svindende Haab og Kræfter,
Puffet og skræmmet med ængstlig Hast,
Naar segnende han gav efter —

I sløvende Tvivl om en haabløs Sag,
Hvor han kun det ene vidste,
At Skammen var foran og Fjenden bag
Med Fangenskab til de Sidste

Det var en Lod for den danske Soldat,
Som vel kunde Modet rane,
Og dog skal det aldrig siges, at
Blot en eneste svigted sin Fane.

Det gik imod Nord, det gik imod Øst
Til Dybbøls bloddøbte Skandse,
Da stemmed det trangt for Soldatens Bryst:
Her maatte, her *maatte* han standse.

Her maatte han øve hint sejge Mod,
Han havde fra Fædrene arvet,
Og vise, at Stammen paa Danmarks Rod
Var end ikke helt udmarvet.

Han satte sig fast bag den lave Vold,
Der næppe som Brystværn skjuler —
Her maatte han staa, til den sidste Knold
Var splintret af Fjendernes Kugler! . . .

Hvad dèr han skrev, den menige Mand,
I Vinterdagene strenge
Med sit Hjerteblood i det flygende Sand,
Skal dog vel holde sig længe.

Det er tegnet op, og det skal staa fast,
Hvor Rang og Titler ej gjælde:
Han satte sit Liv paa det dyre Kast
Og glemte Fjenden at tælle.

Han levede nok til at dø som Mand,
Og det skal hans Gravskrift være:
Han faldt, hvor han stod, for sit Fædreland,
For Konge, Frihed og Ære! —

Det gik ad den brede Vej mod Nord
Fra Flensborg til Skamlingsbanke,
Frem til Frederits — til den viede Jord,
At gjenføde *Bülows* Tanke.

Der laa som et Haab i Fæstningens Navn
Med Glands af en Sommersols Gløden.
Her tændte Julikampen sin Bavn,
Før Idsted blev Morgenrøden.

Afsted det gik — i Tilbagetog
Ad slet Vej og op over Bakke,
Tornystren blev til et voxende Aag,
Der tynged Soldatens Nakke;

Kanonerne kørte i Sneen fast,
Og Hestene stred og stræbte
Under Pidskeslag, saa Hamlerne brast,
Mens de sig tildøde slæbte.

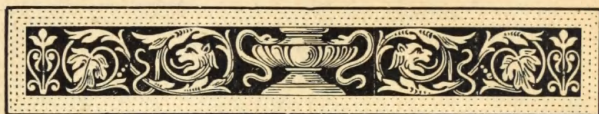
Og Smeden mødte med Hammer og Tang
Kanonerne at fornagle,
Men Jenserne græd og Jenserne sang
Og trak i den sprængte Skagle.

Dog Tiden var kort og Vejen lang,
Og Smeden kom med sin Hammer,
Kanonerne blev, hvor de stod engang,
Trods alle Jensernes Jammer.

Nedad mod den søndre Horizont
Hvert Blik med Forventning søgte:
En eneste Gang blot at gjøre Front
I Stedet for altid at flygte! —

Parolen lyder, afsted det gaar
Fra skuffet Haab gennem Møje —
Nej, Ingen aner og Ingen forstaar
Hvad Ondt Soldaten maa døje!

Paa Forpost.

To Mil nordvest for Kolding
Lidt hinsides Viuf By,
Hvor Blaakjærskoven løfter
For Østenvinden sit Ly
Og drager langs Landevejen
Sit lange skjulende Hegn,
Der bryder den vide Udsigt
Hen over den lave Egn —

Der holdt en lille Patrouille
Fra sjette Dragonregiment,
Som Ritmester *Sehestedt* havde
Paa Rekognoscering sendt;

Til Hovedkvarteret i Vejle
Den snelt skulde bringe Bud,
I Fald de røde Husarer
Fra Kolding rykkede ud.

En faatallig Forpost var det:
Tre Mand og en Korporal,
Der nys havde trukket sig nordpaa
Fra Steenkjær og Almind Dal.
Vel modige Gutter tilhobe,
Men ham paa den sorte Hest,
Der holdt lidt foran de Andre,
Nok huede Turen bedst.

En bredskuldret kraftig Kjæmpe,
Blandt Kammeraterne kjendt
Som den, der magtede alle
Ved sjette Dragonregiment.
Lidt dvask i Kasernen hjemme
Til Pudsning og dagligt Gavn,
Ret en af de støtte Jyder —
Niels Kjeldsen, det var hans Navn.

Det lakked mod Middagstide,
Endnu var dog alt saa tyst,
Som Fredens Aand havde lagt sig
Til Hvile paa Jordens Bryst;
Fra Træerne dryssede Sneen
I Flokke mod Skovens Bund —
Langt borte i Bondebyen
Hørtes en bjæffende Hund.

Da gungrer det fra det Fjerne
Igjennem den frosne Jord,
Og Hestene pruste og lytte
Med spilede Næsebor.
Dragonerne rykke sammen,
De spejde mod Syd, mod Syd,
Hvor kommer den fra, den hule,
Taktfaste, drønende Lyd?

En bævende Spænding lægger
Sig over de vejrbidte Træk,
Det er hverken blussende Kamplyst,
Ej heller stivnende Skræk —

Det er en anende Venten:
Hvad bringer vel næste Minut?
Saa stirre de aandeløst nedad,
Til Dagbrynet bliver brudt.

Det blinker i Horizonten,
Snart Skyggerne tone frem,
Og mørke Konturer tegnes
Paa Sneens blaahvide Bræm,
Det former sig til Kolonner,
Og nu kan det kjendes klart:
Det er de røde Husarer,
Der kommer i strygende Fart,

Og Korporalen sig retter:
„Nu rask omkring og afsted!“
Men langsomt Niels Kjeldsen mæler;
„Her rider jeg ikke med!
Nu har jeg lystret Parolen
Saa længe uden at kny —
Det svor jeg ikke til Fanen,
At jeg vilde altid fly!

Men saadan forstaar jeg Eden:
Vort gamle rødhvide Flag
Skal ikke slæbes tilskamme
Paa Flugt baade Nat og Dag!
Og saadan forstaar jeg Kampen
Mod Overlast og mod Vold:
Selv den, der blev ene mod mange,
Tør dog ej kaste sit Skjold.

Og længe nok har de haanet
Den vigende danske Mand —
Idag skal dog Een de møde,
Som vover at holde Stand!
Thi skorter det mig paa Kræfter,
Det skorter ikke paa Mod,
Saa kan jeg *falde med Ære*,
Dertil er Ingen for god.

Som Barn, da jeg gik i Skole,
Min Lærer vilde mig spaa,
Den stædige Egenvillie
Tilsidst kom mig dyrt at staa.

Kan hælde, jeg her skal bøde,
Fordi jeg er trodsig og stiv,
Men flygte — det gør Niels Kjeldsen
Nu aldrig mår i sit Liv!

Her viger jeg ikke af Pletten,
Hvor nu jeg har sat mig fast,
Før jeg har viist dem, at Jyden
Ej altid har saadan Hast!
Før jeg har viist dem, at havde
Vi blot ej været de Faa,
Da skulde vi heller aldrig
I Krigen blevet de Smaa.

Jag I til Vejle med Melding,
At Fjenden er i vort Spor,
Saa bliver jeg her tilbage
Og skifter med ham et Ord!
Maaske kunde her paa Vejen
Saa langt jeg trække det ud,
At I fik Tid til at bringe
Det skjæbnesvangre Bud!“

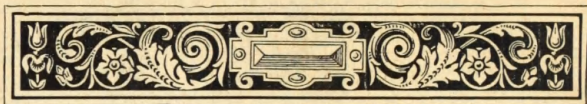
Der blev ikke Stunder til Svaret,
Til Talen for og imod,
Sekunderne vare dyre,
Hvert et kunde koste Blod!
Haardt spored de deres Heste
Afsted i stormende Ridt —
Da syntes atter Niels Kjeldsen
At aande rolig og frit.

Han saae dem alle forsvinde
Bag Skovens øverste Kant,
Det maatte, det maatte lykkes,
Om Forspringet kun de vandt!
Alene blev han tilbage,
Midt ud han paa Vejen holdt,
Mens Hesten spidsede Øre
Og vrinskede vælig stolt.

Han løfted sit Blik mod Himlen,
Som den, han til Vidne tog
Paa Kampen, han gik imøde,
Og Sagen, hvorfor han slog;

Derfra glød langsomt hans Øje
Mod Nord, mod hans Fædregaard —
Saa bøjede han sit Hoved
Og bad sit Fadervor!

Ene i Kampen.

n malmstøbt Støtte han var at se,
Som der han holdt paa den frosne
Sne,

En Stund de vel maatte raste
For *ham* af Sadlen at kaste.

Omkring hans Hjelm og hans gule Haar,
En funklende Krone Solen slaar
Og lægger hen over hans Pande
Sin Glands fra de evige Lande.

Højt oppe svæved paa Vinger graa
En ensom Ørn imod Himlens Blaa;
Det hvisked i Skovens Grene:
„Den Største blev altid ene!“

Men stærkere lød de dundrende Trit,
Husarerne kom i strygende Ridt —
Da standsede Regimentet:
Den Fjende var ikke ventet!

En eneste Mand, der holdt saa trygt —
Var han forstenet i maalløs Frygt?
Thi Vanvid *de* vilde kalde,
At Een turde staa mod Alle.

De raabte an, mens de red ham imod,
Et Sprog, Niels Kjeldsen ikke forstod,
Men Meningen fatted han ganske
Og svared dem paa sit Danske:

„Jeg synes, I taler om Pardon,
Det byder man aldrig en jydsk Dragon,
Kom frem, kom to, hvis I lyster,
Saa sèr vi, hvem der er Kryster!“

Sin Klinge han svang paa en slig Manèr,
At ej de behøved at spørge mèt,
Og to af de røde Husarer
Fremad i et Stormløb farer.

Men Kampen var kort — før et halvt Minut
Der blev dem en saadan Hilsen budt,
At deres Humør var omme
Og begge Sadler var tomme.

I vild Galop over Marken hen
To Heste sprængte foruden Mænd,
Thi deres Ryttere begge
Sig maatte paa Sneen strække.

Da vrinskede stolt Niels Kjeldsens Hest,
Den følte sig buden til Højtidsfest
Og rysted sin buskede Manke,
Som drømte den Sejrens Tanke.

Dog det maatte hævnes, den Skam og Spe,
Og mod den Ene nu stormed Tre;
Hvad ej kunde naaes af Tvende,
Det magted vel nok de Trende!

Fra begge Sider de sprængte an
Med drønende Slag med den ene Mand
Men *han* kunde ikke falde —
Til Jorden maatte de alle.

Paa Vejen de laa med gispende Aand,
Men knust var Niels Kjeldsens højre Haand;
Saa greb han med Venstre sin Klinge,
Endnu han kunde den svinge.

Og truende han mod sin Fjende saae:
Kan snart I vort danske Sprog forstaa?
Kom frem, I pralende Taaber! —
Men Oberst *von Somnitz* raaber:

„Hvor skjuler han sig, den stærke Hans?
Et Kors, om du viser dem her til Lands,
At Ziethens røde Husarer
Skal Ingen skjælde for Harer!“

Da aabnedes Kredsen og fremad red
En Kjæmpehusar fra sidste Geled!
„Hr. Oberstens Ord i Ære,
Det Kors skal Hans Meinung bære!“

Saa spored han frem med et højt „*daran*“
Sin tunge Hest mod den saarede Mand;
Niels Kjeldsen gav Agt paa Tiden
Og sprang med et Ryk til Siden.

Men da saa hans venstre Haand var fri,
Han stemte Tyskerens Kampdraab i,
To Klinger i Luften svirre,
Mens aandeløst Alle stirre.

Der skiftedes Hug og der toges mod Stød,
Den Ene gav, hvad den Anden bød,
De syntes hinandens Lige,
Og Ingen lysted at vige.

De hvirvledes om i den hede Kamp,
Rundt brødes Jorden af Hestenes Tramp,
Og Staalet skjød Lyn i Slaget,
Men Ingen fik Overtaget.

Snart blev Minutterne til Kvarter,
Og Kredsen vider sig mer og mer:
Han maatte dog Sejren fæste,
Thi han var Tyskernes Bedste.

Da skifted Husaren sit Angreb brat:
Nu maatte den Ene dog være mat,
Hvo havde vel slige Kræfter,
At ej han tilsidst gav efter?

Saa vэг han tilbage et hundred Skridt
For først at drage sin Aande lidt,
Før sidste Forsøg han gjorde:
At ride sin Fjende tiljorde.

Vildt hvined Hingsten ved Sporens Stød
Og sprængte frem som paa Liv og Død —
De bragede Skulder mod Skulder:
Husaren i Støvet ruller!

Men midt paa Kamppladsen høj og stolt
Niels Kjeldsen uovervunden holdt,
For Tysken en blodig Lære:
Den danske Dragon i Ære!

Og Kredsen snevred sig ind igjen,
Da red umærket en Løjtnant hen
Og skjød ham en Kugle i Nakken —
Det jamred fra Skoven og Bakken.

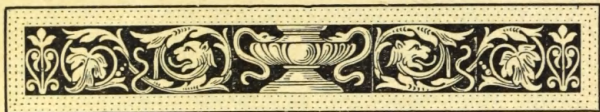
Et Suk, et Sæt, og saa sank han ned,
Mens Sablen ud ham af Haanden gléd,
Og strax Enhver kunde kjende:
Hans Kamp var kjæmpet til Ende.

Et dæmpet Raab gjennem Skaren foer,
En rislende Rædsel, som ej fik Ord,
Saa blev der et knugende Stille,
Som Ingen sig røre vilde.

Kun Obersten vendte sig barsk omkring
Og saae et Sekund paa den tavse Ring,
Men Ingen hans Blik gad møde,
Det syntes saa sært at gløde.

Og Rækkerne formede sig paany,
Det gik tilbage mod Kolding By —
Men højt over Dødens Scene
Svang Ørnen sig tavs og ene.

Heltens Ligtog.

rostvinden langs henad Jorden strøg,
De visne Blade i Hvirvler føg,
Det hule Ekko af Hestenes Hov
Tabte sig fjernt i den klingre Skov.

Dér midt paa Vejen Niels Kjeldsen laa,
Hans blege Kind blev af Kulden blaa,
Og han, som svulmede nys af Liv,
Laa sammenkrummet og kold og stiv.

Det fyrige Øje for evig brast,
Mod Brystet kramped han Haanden fast,
Hans røde Blod paa den hvide Sne
Var ret som en Danebrogsflig at se.

Der gik en Time og der gik to,
Den Faldne hvilte i Dødens Ro;
En slunken Ræv sprang i Krattet om,
Og søndenfra et Par Krager kom.

Da skrumlede frem en Enspændervogn,
Det var en Bonde fra Viuf Sogn,
Tre Uger havde han kjørt i Ægt,
Nu vendte han hjem til Gaard og Slægt.

Det gik saa smaat, baade Hest og Mand
Var nok kjørt ud i lidt bedre Stand,
Men Krigen tærer paa Kjød og Blod,
Selv hvor den ej kræver Heltens Mod.

Da standsed Hesten og gav et Spring,
Som skræmtes den ved en ukjendt Ting,
Og Bonden vaagnede af sin Døs,
Mens Tømmen gled ham af Haanden løs.

Han stirrede fremad — hvad var vel dør?
Som Øget ej turde komme nær?
Da sprang han ned med et dæmpet Skrig
Og bøjede sig over Dragonens Lig.

Ak, Døden havde saa fast et Tag,
At Vennehjælp var en haabløs Sag;
Han løfted hans Hoved og drog et Suk:
„Den Stakkel, hvor var han dog ung og smuk!

Og Kuglen har han i Nakken faa't,
Han vilde flygte, forstaar jeg godt,
Bag Blaakjærskoven var Skjuleet rart,
Men Kuglen her havde bedre Fart.

I Otteogfyrge, da jeg var med,
Vi tog ej Saaret paa saadan Led —
Men det maa være nu, som det kan,
Han er dog død for sit Fædreland!“

Og Bonden klapped sin gamle Hest:
„Du faar Dig hytte, som Du kan bedst,
Vel trænger han ej til Varme der
Og fryser nok aldrig i Verden mer —

Men dog det Bedste er ham parat,
Guds Fred over hver en falden Soldat,
Ja han er mér end en Anden tryg!“
Saa drog han Dæknet af Øgets Ryg.

Og atter raadvild han gik derhen;
Hvad skulde han nu med den faldne Svend?
Han trak sit Vejr med et langsomt Pust —
Da saae han, Niels Kjeldsens Haand var knust.

Og Bonden studsed ved dette Syn,
Mens Rynkerne glattedes af hans Bryn;
Nu stod det Hele med Eet ham klart,
Det tunge Spørgsmaal var her besvart:

„At han vilde flygte, var ej saa sært,
Hans ene Arm er jo rent spolert!“
Saa stod han en Stund og gav et Nik,
Det dugged en Kjende for Bondens Blik.

Han kyssede Heltens kolde Haand:
„Tilgiv mig, du brave, hjemfarne Aand,
Tilgiv, jeg kaldte dig før Kujon,
Du var dog en ægte dansk Dragon!

Saa længe, du mægtede, holdt du Stand,
Og flygted først som en saaret Mand!
Du hørte med til vor sejge Slægt,
Du vilde kun hjem at faa Vunden lægt!

Velsignet være du i din Død,
Forbandet Skurken, som ned dig skjød!
Til *Ryes Brigade* du stolt gik ind,
Der faar du Løn for dit Hertesind!“

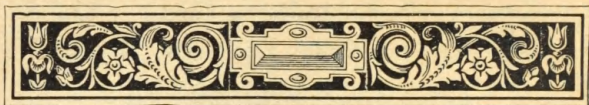
Og Bonden brast i en stille Graad:
„Har end paa Tiden jeg daarlig Raad,
Han skal dog hjem til sit Regiment,
Saa det kan spørges, hvad ham er hændt.

Jeg orker vel nok til Vejle ind,
Her skal han ej ligge for Vejr og Vind!“
Saa løfted han blidt Niels Kjeldsen i Favn,
Mens sagte han hvisked: „I Jesu Navn!“

Han skrumled mod Nord paa sin Fjælevogn,
Den gjæve Bonde fra Viuf Sogn,
Og svøbt i Dækkenet, stivfrossen, kold,
Der laa en Helt med uplettet Skjold.

Og Kragen løfted sin skarpe Røst,
Der dybt gav Gjenlyd i Danmarks Bryst,
Men Iskrystaller med dæmpet Klang
Fra Skoven kimed en Ligfærdssang.

Hos de røde Husarer.

lt Skumringen gled over Kolding By,
Det mørknedes ude og inde,
Paa Gaden hørtes kun klirrende
Skridt
Af Danmarks hoverende Fjende.

Højt løfted Ruinen sin tunge Kolos
Det favnende Mulm i Møde —
Var den et Billed paa Danmarks Hus,
Som nu skulde lægges øde?

Kun i Hotellet var Lys og Glans
Og Messebordet stod rede,
Her samledes Officérernes Corps
Hver Aften, naar Sol var nede. —

Der taltes om Dybbøl og Broagerland,
Hvad Nyt der nu skulde hænde,
Hvor længe det vel kunde vare, før
Den lille Krig var til Ende?

Historien var jo en Børneleg,
En Løjtnant man hørte sige,
Og regnet højt en Manøvre, som
Gav neppe Begreb om at krige.

En fandt det pudsigt, at Sejrens Krands
Man skulde med Østrig dele;
Kun Chefen, Hr. Oberst *von Somnitz*, sad
Saa underlig tavs ved det Hele.

Han plejede van med en lystig Skjemt
Sig muntert i Talen at blande,
I Aften sad han saa stum og mørk,
Der laa som en Sky paa hans Pande.

Først den Gang Maaltidet nær var endt
Og de sidste Couverter byttet,
Han rejste sig op med Glasset i Haand
Og talte, mens Alle lytted:

„Vi maa, mine Herrer, ej skilles ad,
Før vi har et Bæger drukket
Til Ære for Helten, som har i Dag
Sit Øje for sidste Gang lukket!

Jeg veed, han var kun en menig Soldat
Og mulig den fattigste Stymper,
Men dog ved Tanken om ham og hans Død
Mit Hjerte sig underligt krymper.

Thi Ven eller Fjende, det gjælder jo ej,
Hvor man om en Helt skal dømme,
Og aldrig traf jeg en gjævere Mand
Til at føre Klinge og Tømme!

Hr. Løjtnant, jeg hørte Dem nys for Spøg
Vor Krig en Børneleg kalde . . .
Nej, det Regiment, der har mange som han,
Maa være det første af alle!

Thi fik vi end *Ziethens* herlige Navn
Fra Syvaars Hæderens Dage,
Og har vi end aldrig vendt Fjenden Ryg —
Her maatte vi veget tilbage.

Det var en Skam for hver rød Husar,
At vi ham ej kunde fælde,
Men større Skam, at i vort Regiment
Dog Æren saa lidt skulde gælde.

Mine Herrer, jeg siger det lige ud,
Det kan ikke andet være:
Den Kugle, som skjødes mod hin Dragon,
Den ramte — Preussernes Ære!

Det staar mig klart, at den Officør,
Der saadan kan Æren glemme,
Om han var ti Gange Adelsmand
Ved vort Regiment har ej hjemme!

En Plet har han sat paa vort Krigerskjold
Med sin forbandede Kugle,
En Plet, som vi gjennem mange Aar
Forgjæves vil stræbe at skjule.

Det var ingen Handling i Desperation,
Thi Ærens Vej stod ham aaben,
Han kunde sin mandige Fjende mødt
Med ærlige, blanke Vaaben —

Det turde han ikke — han er en Kujon,
Jeg siger det højt for Alle:
Hans Daad var et fejgt, nederdrægtigt Mord
Og æreløs vil jeg ham kalde!

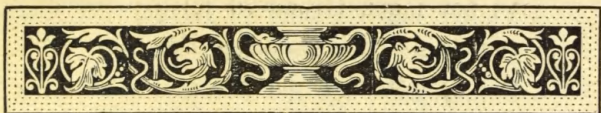
Men I, mine Herrer, som vist med mig
Forstaar at hædre den Gjæve —
En Skaal for den tapre danske Dragon,
Hans Helteminde skal leve!“

Da var der vel ikke en eneste Haand,
Som ej gad den Faldnes trykke,
Men Løjtnanten rejste sig tavs og gled
Ad Døren ud som en Skygge!

Og hvor han blev af, man gjætter kun,
Thi Ingen mér vilde kjende
Den Skurk, som de røde Husarers Ry
Ved en Niddingsdaad turde skjænde.

Hans Bane paa Ærens Mark var endt,
Med Skam han sit Navn maatte skjule —
Man siger, han faldt som Renegat
Ved *Plevna* for Russernes Kugle.

Eftermælet.

i har hørt det selv i disse
Sidste Dage lydt forkynde :
Gjennem Brandenburgerporten
Danmarks Fremtidsbane gaar!
Den Vej gik jo Idstedløven,
Hat i Haanden, vi skal følge —
Med det Gode, med det Onde,
Er kun Valget, som vi faar!

Hvorfor spille nationale,
Hvorfor lege mer fornærmet,
Hvorfor komme med vort lille
Overstrøgne Regnebræt?

Vi har ingen Grund til Klage,
Det er os, „*die dummen Dänen*“,
Der ej fatte kan det nye
Tidens Løsen: *Magt er Ret!*

Det er Frelsen; Vi skal knæle
Ved Kulturens høje Alter,
Som *von Bismarck* og *von Moltke*
Bygged af det kruppske Staal;
Ene stræbe dem at takkes,
Maale kun med deres Alen,
Glemme, at vi har vort eget
Fædreland og Modersmaal!

Tiden vil det: Vi det lille
Vundeslagne Folk af Taaber
Med et Sprog, vi har os flikket
Af en plattysk Dialekt —
Hvad vil vi med vore Drømme
Om Selvstændighed og Frihed
Mod de mægtige Germaner,
„*Hermanns*“ ædle Efterslægt? . . .

Danske Mænd og danske Kvinder,
Fatter I, hvad nu det gjælder?
Drømmen brast, til Livets Alvor
Skifted om det fagre Digt.
Højre — Venstre lige meget,
Derom kan vi enes Alle:
Vi, som died samme Moder,
Vi har samme Barnepligt!

Skal vi se vor Moder slæbes
Bag den Blodiges Triumfvogn
Som en ærekrænket Kvinde,
Til det glemmes, hvad hun var?
Skal vi høre hendes Klage,
Daadløst uden Arm at løfte,
Uden med et Ord at give
Hendes dybe Smerte Svar?

Skal vi bøje os og tænke
Tanken ud, den pinefulde,
Om en Efterlægt, der træder
Paa vor Grav med Haan og Had,

Som forbande vil hvert Minde
Om de Mænd, der Æren solgte
For at kunne sidde døsigt
Ved det fyldte Sulefad.

Og vort Sprog, det milde, bløde,
Barnefødt paa Vang og Vænge
Som et Ekko af den lyse
Junigrønne Bøgeskov —
Det skal langsomt gaa til Grunde,
Sænkes i en evig Glemsel,
Saa det ej af Bonden kjendes,
Naar han synger bag sin Plov!

Nej, før Danebrog skal hænge
I Musèer kun og vises
Til et Folk foruden Hjerte
Som et Fortidsminde om —
Lad det se vor Kamp paa Kniven,
Trevles op af Fjendekugler,
Gaa den Vej, som *Hvitfeldt* viste,
Gaa den Vej, hvorfra det kom!

Over Døgnet staar den høje
Nemesis med strænge Miner,
Haanligt smiler hun ad Magten,
Hun, som kun er Rettens Tolk.
Støvets Lod er Støv at vorde,
Troner smulre, Jernet ruste —
Babelstaarne ramle sønder,
Naar hun dømmer Folk mod Folk.

I sin højre Haand hun holder
Hævnens Lyn, det flammestærke,
Som kan svide Ørnens Vinge,
Saa den synker knust mod Jord;
Som kan smelte Jernkolossen,
Saa den flyder ud i Slagger,
Og dens Verdensvælde bliver
Til et Minde uden Spor.

Kjender du den græske Mythe
Om *Antæos*, Søn af Jorden,
Blodig æskede han Alle
Til en Kamp mod Overmagt,

En for En de kom og brødes,
Alle de, der skulde Vejen,
Indtil En for En de havde
Nederlagets Bærme smagt.

Et dog glemte han, den Frække,
Landerøveren Antæos,
At *Herakles*, Himlens Ætling,
Skulde Vejen ham forbi;
Og de brødes lange Dage,
Jorden jamred sig i Vaande,
Men da Kampen var tilende,
Jubled Slægten frelst og fri!

Lad den Stolte smedde Lænker
Til Evropas frie Lande,
Lad ham rasle med sin Sabel
Fra Sadowa og Sedan —
Aldrig gaar et Folk til Grunde,
Som for Liv og Frihed kjæmper,
Om det dybe Mørke ruger,
Solen sejrer dog en Gang.

Flag i Masten! Lad det vaje
Frit paa vore frie Sunde,
Fortidsmindet dønner over
Kongedyb og *Kjøgebugt*!
Hører du Kommandoraabet
Fra de hedenfarne Helte:
„Flag i Masten, til det flyver
Hvitfeldts høje Himmelflugt!

Over Idstedheden svæve
Skyggerne ved Midnatstide,
Og det sukker gennem Lyngen:
„Øves I til Stevnet Børn?
Er han vaagnet af sin Dvale,
Han, der under Kronborg sover?
Længe nok blev Løvens Hjerter
Hakket af den sorte Ørn!“

Og blandt disse Røster lyder
Hans, der faldt i Enekampen
Da for Fædrelandets Ære
Han sit Liv frimodig gav.

Skjønt det er at binde Kranse
For at smykke Mindestenen,
Skjønnest dog ved Daad at frede
Om den sjunkne Heltegrav!

Kastellet, Marts 1881.

I „*Vort Forsvar*“ Nr. 1 meddeler „*en Officér*“ om en dansk Dragons Enekamp og Død den 28. Februar 1864. Efter alt, hvad jeg har kunnet erfare, er denne Fremstilling korrekt, og jeg har derfor væsenlig benyttet den under Udarbejdelsen af foranstaaende lille Digt.

Niels Kjeldsen er født i Ullerup By, Give Sogn, ca. 3 Mil N. V. for Vejle. Han skildres af sine jevnaldrende Skolekammerater som en rask og modig Knøs, vel ikke helt fri for lidt Stivhed og Egenraa-dighed. Den 29. Juni 1863 mødte han til Tjeneste som Menig ved 6te Dragonregiments 4de Eskadron Nr. 80 og faldt i sin heltemodige Enekamp den 28. Februar 1864. Bonden, der fandt hans Lig, bragte det til Hovedkvarteret i Vejle; herfra førtes han senere til sin Fødeby og begravedes der den 6te Marts paa Give Kirkegaard.

Sognebeboerne have siden rejst ham et Gravminde, der bestaar i en almindelig tilhugget graa Sandsten med et hvidt Marmorkors ovenpaa. Paa Gravstenen er anbragt en rund Medaillon af hvidt Marmor med Indskrift:

DRAGON

N. KJÆLDSEN ULLERUP.

24 AAR.

FALDEN I KRIGEN 1864.

Nedenunder findes et simpelt lille Vers til hans Ære. Endvidere er paa Korset udhugget en Dragonhjelm og under den en Sabel og en Karabin.

Kastellet, April 1883.

Strax, da dette Digt var udkommet, sendte jeg Hr. Pastor *Richter* i Give et Exemplar, som jeg bad ham bringe Niels Kjeldsens Forældre. Den gamle Fader, *Kjeld Thomsen*, laa da farlig syg og fik paa Dødslejet Digtet forelæst, inden han drog sit sidste Suk. „Niels var en brav og god Dreng“, sagde han til Præsten, „vel gjorde han kun sin Pligt, men Tak skal han lige godt have i sin Grav, for nu om Stunder er der dog saa mange af de Unge, der glemmer, hvad de skylder deres Fædreland!“

Jeg har senere bragt i Erfaring, at Niels Kjeld-

sens Drabsmand var en Grev *Lüttichau*, Feldwebel ved de røde Husarer.

Rosenvænget, Oktober 1887.

I Ugebladet „*Danebrog*“ findes en Beretning om den Mindefest, der blev fejret Tyveaarsdagen efter Niels Kjeldsens Død: „ . . . fra Morgenstunden af var saa godt som hvert lille Hus i Landsbyen Give smykket med Danebrogflag til hans Ære. Kl. 10 samledes en stor Skare Mænd og Kvinder paa Kirkegaarden, der var overdækket med Kranse og behængt med rød-hvide Flag, thi her havde han hvilet i 20 Aar, som agtede Fædrelandets Ære højere end sit Liv. En Salme blev afsungen og Niels Kjeldsens Barndomsven, Skolelærer *Madsen*, traadte frem og holdt en smuk, beaandet Tale, hvorpaa han oplæste Martin Koks Digt, der greb Forsamlingen dybt. Derefter nedlagdes Kong Christian den Niendes prægtige Palmekrans paa Graven, og efterstaaende Brev oplæstes under dyb, højtidsfuld Tavshed:

Christiansborg, den 26. Februar 1884.

Da det Torsdagen den 28. ds. er 20 Aar siden den danske Dragon Niels Kjeldsen af 6te Dragonregiment efter et heltemodigt Forsvar faldt i Kampen mod en overlegen fjendtlig Cavalleripatrouille, og Hs.

Majestæt Kongen har erfaret, at der paa denne Dag vil blive afholdt en højtidelig Mindefest, har Allerhøjstamme paalagt Overhofmarskallatet at fremsende den medfølgende Krans med Anmodning om, at den paa Mindedagen maatte blive lagt paa den Faldnes Grav som et Vidnesbyrd om, hvor højt Hs. Majestæt Kongen skatter og mindes den tapre Daad, hvorved Niels Kjeldsen med Hæder ofrede sit Liv for Fædrelandet.

Løvenskiold.

Da det imidlertid var meget koldt og blæste stærkt, drog man med Faner i Spidsen hen til det nærliggende store Forsamlingshus, og her opfriskedes nu Fædrelandets rige, velsignede Minder; Taler bleve holdte afvexlende med Salmer og Sange. Det var for en stor Del Heltens egne Krigskammerater, som ganske uforberedte toge Ordet, men at det, de sagde, kom fra Hjertet og gik til Hjertet, viste den dybe Bevægelse, der var over hele Skaren. Heltens Brødre takkede stærkt bevægede i deres eget og deres gamle Moders Navn for den store Hæder, som vistes den Faldnes Minde, og saaledes forløb den ene Time efter den anden, indtil Festen endte med Vedtagelsen og Afsendelsen af et Takke-Telegram til Hs. Majestæt Kongen.“

J. L. Wisbechs Minde

helliges disse Blade.

*T*ag som en Tak for dit trofaste Sind
Denne min Hilsen, hvor nu Du har hjemme;
Visselig, mangel Soldat vil ej glemme:
Du har i Krigen dit Navn skrevet ind!

Vel ej som den, der med Vaaben i Haand
Erned at staa mod vor blodige Fjende;
Kjærlighedsgjæringer skal kun som Minde
Knyttes med Tak til din hjemfarne Aand!

*Da ved din Hjemstavn Kampene stod,
Gik som en Mand Du, hvor Kuglerne regned,
Kræged og trøsted de Tapre, der segned,
Viste dit Hjerte og viste dit Mod!*

*Derfor som Tak for dit trofaste Sind
Tag mod en Hilsen, hvor nu Du har hjemme,
Visselig, mangen Soldat vil ej glemme:
Du har i Krigen dit Navn skrevet ind!*

